

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نگاهی به مهم‌ترین محورهای نقض حقوق بشر —————
فلسطینیان توسط رژیم صهیونیستی (۲۰۱۲-۲۰۱۳) —————

تحلیل ماه: نگاهی به مهم‌ترین محورهای نقض حقوق بشر فلسطینیان توسط رژیم صهیونیستی (۲۰۱۲-۲۰۱۳)

بررسی و نظارت: مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران -
معاونت پژوهشی

مؤلف: محمد خواجه‌ری

تاریخ انتشار: ۹۲/۶/۱۹

تلفن و دورنگار: ۷ - ۸۸۷۵۶۲۰۵

صندوق پستی: ۳۸۴۹ - ۱۵۸۷۵

نشانی اینترنت: www.tisri.org

کلیه حقوق مادی و معنوی این گزارش متعلق به مؤسسه تهران است. تکثیر، انتشار و یا واگذاری آن به دیگران به هرصورت و بدون اجازه کتبی این مؤسسه مجاز نمی‌باشد.

نگاهی به مهم‌ترین محورهای نقض حقوق بشر فلسطینیان توسط رژیم صهیونیستی (۲۰۱۲-۲۰۱۳)

در این گزارش براساس مستندات منتشرشده از سوی سازمان‌های حقوق بشری، به تعدادی از موارد نقض حقوق بشر توسط رژیم صهیونیستی در اراضی اشغالی ۱۹۶۷ و ۱۹۴۸ طی سال‌های ۲۰۱۲ و اوایل ۲۰۱۳ پرداخته می‌شود.

الف) اراضی اشغالی ۱۹۶۷

۱. **نقض حق حیات فلسطینی‌ها:** اسرائیلی‌ها با حملات مکرر خود به فلسطینی‌ها از جمله ساکنان نوار غزه، شهروندان فلسطینی را شهید و حق حیات آنها را سلب می‌کنند. به عنوان مثال در سال ۲۰۱۲، ۲۹۰ فلسطینی به شهادت رسیده‌اند که از این تعداد، ۱۷۰ شهروند از جمله ۴۹ کودک طی حملهٔ اخیر اسرائیل به نوار غزه در ماه نوامبر (جنگ هشت‌روزه) کشته و ۱۴۰۰ نفر هم زخمی شدند که ۴۳۹ تن از آنها زن و کودک بودند. در سال ۲۰۱۲ نیز دوازده نفر در کرانهٔ باختری به شهادت رسیدند. اسرائیلی‌ها در اقدامی مغایر با مادهٔ ۳ مشترک در همهٔ کنوانسیون‌های ژنو درخصوص لزوم حمایت از غیرنظامیان در زمان جنگ و نیز مفاد حقوق بشردوستانه، هیچ تفاوتی میان نظامیان و غیرنظامیان قائل نمی‌شوند.

۲. **محاصرهٔ نوار غزه:** علی‌رغم درخواست‌های مکرر بین‌المللی از اسرائیل برای رفع محاصرهٔ غزه، اسرائیل همچنان این منطقه را تحت محاصره نگه داشته است. این محاصره ابعاد مختلف زندگی فلسطینی‌ها را تحت‌الشعاع قرار داده و باعث افزایش فقر شده است. علاوه بر این جلوگیری اسرائیل از بازسازی این مناطق نیز وضعیت را وخیم‌تر ساخته و حتی مشکلات زیست‌محیطی برای ساکنان این منطقه فراهم آورده است. از جمله، طبق گزارش دفتر سازمان بهداشت جهانی در غزه، در صورت عدم تصفیهٔ آب‌های این منطقه، آب‌های

نوار غزه تا سال ۲۰۱۶ غیرقابل شرب خواهد بود. محاصره دریایی سواحل غزه و هدف قرار دادن قایق‌های ماهیگیری و صیادان فلسطینی، زندگی عادی فلسطینی‌ها را به شدت تحت تأثیر قرار داده است و یک مجازات دسته‌جمعی و جنایت جنگی علیه غیرنظامیان نوار غزه محسوب می‌شود.

۳. وضعیت اسرا و زندانیان فلسطینی: وضعیت اسرای فلسطینی در زندان‌های اسرائیل بسیار نگران‌کننده است. در دسامبر ۲۰۱۲، مجموعاً ۴۶۵۶ اسیر فلسطینی در زندان‌های اسرائیل بوده‌اند که از این تعداد، ۱۷۸ نفر از جمله هفت عضو شورای قانون‌گذاری در بازداشت اداری و ۱۷۷ نفر نیز کودک بوده‌اند. نقض حقوق آنها توسط مقامات اسرائیلی، آنان را وادار به اعتصاب غذاهای جمعی و طولانی‌مدت کرد که باعث به خطر افتادن سلامتی آنها گردید. علی‌رغم توافق به عمل آمده میان اسرای فلسطینی و مقامات اداره زندان‌های اسرائیل، بسیاری از اسرا مورد آزار و سرکوب اسرائیلی‌ها و تحت حبس انفرادی و شکنجه قرار گرفته‌اند و حقوق اساسی آنان نقض شده است. به گزارش «مرکز الأسری للدراسات» (The Prisoners Center for Studies) پزشکان اداره زندان‌های اسرائیل، اسرایی را که اعتصاب غذا کرده‌اند به نمونه‌های آزمایشگاهی انسانی مبدل نموده و آنها را مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌دهند. این رفتار غیرانسانی نقض فاحش حقوق اسرای فلسطینی است. کما اینکه تعداد اسرایی که به دلیل سهل‌انگاری پزشکی عامدانه جان خود را از دست داده‌اند، افزایش یافته است. در این میان از مقامات اسرائیلی انتظار می‌رود ضمن بهبود شرایط زندانیان فلسطینی و تأمین حقوق اساسی آنها، پدیده بازداشت اداری را که در تناقض صریح با بند ۱۴ کنوانسیون ویژه حقوق مدنی و سیاسی است، لغو نموده و شرایط محاکمه این اسرا را فراهم آورند.

۴. شهرک‌سازی و یهودی‌سازی قدس: اسرائیل با بی‌توجهی کامل به واکنش‌های بین‌المللی و حقوق فلسطینی‌ها، شهرک‌سازی در کرانه باختری را همچنان ادامه می‌دهد. براساس داده‌های جمعیت «عیر عامیم»، طی سال ۲۰۱۲، تعداد مجوزهای ساخت‌وساز جدید در کرانه باختری به ۶۹۳۲ مورد رسید که در مقایسه با سال ۲۰۱۱، چندین برابر شده است. به گزارش جمعیت «صلح اکنون» (Peace Now)، تنها در هفته اول ماه دسامبر ۲۰۱۲، دولت نتانیاهو اقدام به طراحی و برنامه‌ریزی ساخت یازده هزار خانه در آن سوی خط سبز و مرزهای ۱۹۶۷ کرد که این تعداد با کل مجوزهای اعطاء شده برای

ساخت‌وساز شهرک‌نشینان طی ده سال گذشته برابری می‌کند. در همین حال، شهرک‌سازی در قدس برخلاف مصوبه‌ها و قطعنامه‌های بین‌المللی در سال ۲۰۱۲ نسبت به سال ۲۰۱۱ با رشدی ۷ برابری مواجه بوده است. در این میان، پروژه E1 که ماهیت فلسطینی قدس شرقی را به‌طور کلی دگرگون ساخته و سبب تقسیم کرانه باختری می‌شود، بسیار نگران‌کننده است. در حالی که ساخت‌وساز و تغییر ماهیت اراضی اشغالی، طبق معاهدات و مصوبه‌های بین‌المللی اکیداً ممنوع می‌باشد.

۵. خشونت شهرک‌نشینان: یکی از مشکلات بغرنجی که فلسطینی‌های کرانه باختری را تحت فشار قرار داده است، خشونت شهرک‌نشینان اسرائیلی در این منطقه به‌ویژه اطراف الخلیل است. شهرک‌نشینان علاوه بر سلب امنیت فلسطینی‌ها، محصولات کشاورزی و اراضی آنان را نیز تخریب می‌کنند. طبق گزارش ماهانه «دایرة روابط بین‌المللی سازمان آزادی‌بخش فلسطین» (Department of International Relation of P.L.O) سربازان و شهرک‌نشینان فقط در ماه نوامبر ۲۰۱۲، ۱۳۶۰ اصله درخت را که بیشتر آنها درخت زیتون بوده‌اند، ریشه‌کن کرده‌اند و موارد متعددی از حمله به شهروندان فلسطینی، تخریب مساجد، ضربه زدن به زیرساخت‌های آبی و حیاتی آنان توسط شهرک‌نشینان به ثبت رسیده است. انجام این اقدامات که نوعی تروریسم سازمان‌یافته علیه فلسطینی‌ها محسوب می‌شود، با تفاهات قبلی اسرائیل و سازمان آزادی‌بخش مغایرت دارد و مقامات اسرائیلی موظف به جلوگیری از آن هستند.

۶. تخریب منازل و مصادرة اراضی: نیروهای اسرائیلی به‌صورت سیستماتیک، اقدام به تخریب منازل فلسطینی‌ها و مصادرة اراضی در کرانه باختری می‌کنند. طبق گزارش «مرکز وادی حلو» در نیمه دوم سال ۲۰۱۲، اسرائیلی‌ها به‌طور متوسط در هر ماه اقدام به تخریب چهار باب منزل فلسطینی عمدتاً در قدس کرده‌اند. همچنین به گزارش دایرة روابط بین‌المللی ساف، اسرائیلی‌ها در ماه نوامبر، در حدود ۱۸۱۹ باب مسکن و تأسیسات فلسطینی را ویران کردند که ۱۷۹۴ باب آن طی حمله اخیر اسرائیل به نوار غزه تخریب شده است. ۲۳ مرکز و منزل نیز در کرانه باختری تخریب شد. طبق این گزارش، اسرائیلی‌ها اقدام به ابلاغ هشدار تخریب و تخلیه ۱۰۲ باب مسکن و تأسیسات به بهانه‌های امنیتی و عدم اخذ مجوز به فلسطینی‌ها کرده‌اند. شایان ذکر است که اسرائیلی‌ها در ماه دسامبر اقدام به ابلاغ احکام تخریب برخی منازل و تأسیسات در شهر سلوان در شرق قدس اشغالی کردند. پیش از این،

نیروهای اسرائیلی تهدید کرده بودند که محلهٔ بستان و ۸۸ مسکن را به‌طور کامل تخریب می‌کنند که در این صورت، ۱۵۰۰ فلسطینی آواره خواهند شد.

۷. نقض حقوق کودکان: وضعیت کودکان فلسطینی به‌عنوان قربانیان بی‌دفاع اشغالگری و حملات اسرائیل بسیار نگران‌کننده است. به گزارش وزارت اطلاعات رسانی فلسطین، از آغاز انتفاضهٔ الاقصی در سال ۲۰۰۰، پنج‌هزار کودک فلسطینی در اثر حملات اسرائیلی‌ها و خشونت شهرک‌نشینان زخمی و ۱۴۵۶ کودک کشته شده‌اند. همچنین طبق اطلاعات «آژانس امدادرسانی و کار سازمان ملل برای پناهندگان فلسطینی» (UNRWA)، میزان آسیب‌دیدگان روحی - روانی در میان فلسطینی‌ها پس از تجاوز اخیر اسرائیل به نوار غزه طی نوامبر ۲۰۱۲، ۱۰۰ درصد افزایش داشته که ۴۲ درصد از آن را کودکان زیر ۱۸ سال تشکیل داده‌اند. براین اساس، پس از درگیری اخیر، متوسط اختلال در خواب کودکان به ۹۱ درصد رسید، ۸۴ درصد آنها در حالت گیجی ناشی از آن به‌سر برده و ۸۵ درصد آنان دچار تغییرات اشتهاهی شده‌اند. همچنین به‌دلیل محاصرهٔ نوار غزه و افزایش فقر در این منطقه، کودکان غزه مجبور به کار در شرایط سخت تونل‌های این منطقه شده‌اند که این امر آنان را از بسیاری از حقوق خویش محروم ساخته است. به علاوه، کودکان فلسطینی در کرانهٔ باختری به‌دلیل تأثیرات منفی سیاست‌های اسرائیل در محدودیت رفت‌وآمد فلسطینی‌ها و همچنین پیامدهای ساخت دیوار حائل، به‌ویژه در زمینهٔ خشونت شهرک‌نشینان و دستگیری و شکنجه توسط نیروهای اسرائیلی و نیز نقض حقوق آموزشی در شرایط بسیار سختی به‌سر می‌برند که در تناقض آشکار با اعلامیهٔ حقوق کودک (مصوب ۱۹۵۹/۱۱/۲۰ مجمع عمومی سازمان ملل)، کنوانسیون حقوق کودک (مصوب ۱۹۸۹/۱۱/۲۰ مجمع عمومی سازمان ملل) و کنوانسیون چهارم ژنو در مورد حمایت از غیرنظامیان طی جنگ‌ها و نزاع‌های مسلحانه است. آقای ریچارد فالک نیز در گزارش خود در ۲۵ مه ۲۰۱۲ به این شرایط تأسفبار اشاره کرده است.

۸. نقض حقوق زنان فلسطینی: زنان فلسطینی یکی دیگر از قشرهای قربانی اشغالگری و سیاست‌های رژیم اسرائیل هستند. وضعیت زنان در نوار غزه به‌دلیل محاصره و نیز جنگ‌های مکرر اسرائیل علیه این منطقه بسیار تأسفبار است؛ به‌طوری‌که بسیاری از آنان در این درگیری‌ها، کشته و زخمی شده‌اند. تخریب منازل و از بین رفتن محصولات کشاورزی و فقر تحمیلی روزافزون، محدودیت‌های رفت‌وآمد و رفتار تحقیرآمیز سربازان

اسرائیلی و شهرک‌نشینان، زنان فلسطینی را تحت تأثیر قرار داده و بسیاری از حقوق مصرح آنان در کنوانسیون‌های بین‌المللی را نقض کرده است. به‌علاوه، شرایط زنان فلسطینی به‌ویژه در اسارت بسیار دشوار است. براساس گزارش مرکز الأسری للدراسات، اسرائیلی‌ها زنان اسیر فلسطینی را در معرض بدترین شکنجه‌ها و آزارهای روحی - روانی مختلف و عدم رسیدگی بهداشتی قرار می‌دهند. گفتنی است از سال ۱۹۴۸، بیش از ده هزار زن و از زمان انتفاضه الاقصی بیش از ۹۵۰ زن فلسطینی توسط اسرائیلی‌ها بازداشت شده‌اند و هم‌اکنون نیز یازده تن از آنان در اسارت به‌سر می‌برند. مقامات اسرائیلی وظیفه دارند مفاد مندرج در کنوانسیون رفع تبعیض علیه زنان را که به امضای این رژیم رسیده در مناطق اشغالی ۱۹۶۷ اجرا نمایند.

۹. غارت منابع طبیعی فلسطین: گرچه طبق ماده ۵۵ کنفرانس لاهه (سال ۱۹۰۷) و کنوانسیون‌های ژنو، استفاده از منابع طبیعی اراضی اشغالی توسط نیروهای اشغالگر ممنوع است، ولی مقامات اسرائیلی به‌صورت روشمند اقدام به بهره‌برداری از منابع فلسطینی کرده و حتی این اقدام را با تدوین قوانینی مشروع جلوه می‌دهند. طبق گزارش مؤسسه فلسطینی الحق، شرکت‌های اسرائیلی واقع در شهرک‌های کرانه باختری که موجودیت آنها طبق حقوق بین‌الملل، غیرقانونی است، منابع طبیعی بحرالْمیت را استخراج و به مصارف تجاری می‌رسانند که این امر اقتصاد فلسطین را با مشکلات و خسارت‌های عدیده‌ای مواجه ساخته است. همچنین شهرک‌نشینان اسرائیلی با مصرف بیش از حد از منابع آبی فلسطینی، باعث کاهش سهم آبی فلسطینی‌ها شده‌اند. به گزارش شداد العتیلی، رئیس اداره آب فلسطین، یک شهرک‌نشین اسرائیلی در کرانه باختری هفتاد برابر یک شهروند فلسطینی مصرف آب دارد. فلسطینی‌های کرانه باختری تنها به یک چهارم نیاز آبی خود دسترسی داشته و با کمبود شدید آب مواجه هستند. این درحالی است که سهم آب اختصاص یافته به فلسطینی‌ها توسط اسرائیل ۱۰۵ میلیون مترمکعب و کمتر از سهم مشخص شده در توافق اسلو (۱۱۸ میلیون مترمکعب) است. شایان ذکر است که نیاز کنونی این منطقه بالغ بر چهارصد میلیون مترمکعب است.

۱۰. برخورد با آزادی بیان: رژیم اسرائیل علی‌رغم ادعاهای مکرر خود درباره حفظ دموکراسی، حقوق فلسطینی‌ها را درباره آزادی بیان و حق اعتراض صلح‌آمیز نقض کرده است. کما اینکه طی حمله اخیر خود به نوار غزه طی نوامبر ۲۰۱۲، بسیاری از دفاتر

شبکه‌های خبری فلسطینی و بین‌المللی مثل شبکه‌های ماهواره‌ای القدس، راشا تودی، المیادین، اسکای نیوز، الجزیره و غیره را هدف قرار داده و بسیاری از خبرنگاران را در این منطقه کشته و زخمی کرده است. همچنین نیروهای اسرائیلی در قدس اشغالی و برخی مناطق کرانه باختری، تظاهرات‌های مسالمت‌آمیز علیه حمله به نوار غزه را مورد تهاجم قرار دادند، شرکت‌کنندگان را بازداشت نموده و دوازده نفر را در کرانه باختری به قتل رساندند. در همین حال، مقامات اسرائیلی طی دسامبر ۲۰۱۲ نیز بدون هیچ توضیح یا مجوزی، به سه سازمان مدنی فلسطین و حامیان حقوق بشر متشکل از سازمان الضمیر، اتحادیه کمیته زنان فلسطینی و شبکه سازمان‌های غیردولتی فلسطینی حمله کردند.

ب) اراضی اشغالی ۴۸

۱. **نژادپرستی علیه پناهجویان:** براساس گزارش «جمعیت حقوق شهروند اسرائیل»، هم‌اکنون ده‌ها هزار نفر پناهجو در اراضی اشغالی ۱۹۴۸ زندگی می‌کنند که بیشتر آنها اهل سودان و اریتره هستند. این افراد به دلیل فضای نامساعد به‌وجودآمده علیه آنها به صورت بی سابقه‌ای در معرض خشونت، دستگیری، ضرب و شتم و اقدامات تنفرآمیز قرار گرفته‌اند که از جمله آنها می‌توان به تفکیک فرزندان آنها از فرزندان شهروندان اسرائیل و سخنان علنی تحریک‌آمیز مقامات اسرائیلی علیه ایشان و همچنین تدوین قوانینی علیه آنان اشاره کرد. از جمله این قوانین، تصویب قانون «منع نفوذ» (The Infiltration Prevention Law) در ژانویه ۲۰۱۲ بود که با اجرای آن در ژوئیه ۲۰۱۲، دو هزار تن از مردان و زنان و کودکان بدون محاکمه در شرایط نامساعد بازداشت شدند. این امر باعث سلب آزادی و نقض حقوق این افراد شده است. گفتنی است اغلب این پناهجویان از کشورهایی هستند که طبق معیارهای حقوق بین‌الملل به دلیل خطرات موجود علیه ایشان، امکان بازگرداندنشان وجود ندارد.

۲. **نقض حقوق اقلیت‌ها:** حقوق اقلیت‌های نژادی و دینی در اراضی اشغالی ۱۹۴۸ به دفعات و به شیوه‌های مختلف توسط مقامات اسرائیلی نقض می‌شود. از جمله این اقلیت‌ها می‌توان به عرب‌های ساکن اراضی اشغالی ۱۹۴۸ اشاره کرد. مالکیت اراضی نقب و روستاهای به رسمیت شناخته‌نشده در این منطقه، تلاش برای متمرکز ساختن بدوی‌ها در یک منطقه محدود و از پیش تعیین شده که باعث آسیب اجتماعی و اقتصادی آنان می‌شود،

از جمله مشکلات این قشر جمعیتی است. در این راستا باید به پیش‌نویس‌های قوانین نژادپرستانه از جمله طرح براور (Braver Plan) و نیز تصمیم‌های کابینه نتانیا‌هو برای ممانعت از ساخت‌وساز در نقب اشاره کرد. علاوه بر عرب‌ها، مقامات اسرائیلی حقوق «یهودیان فلاشه» (Falasha Jews) را نیز به گونه‌های مختلف نقض می‌کنند. از جمله این گروه‌ها «یهودیان فلش‌مورا» (Falash Mura Jews) هستند. به عنوان مثال بنا به اعتراف مقامات اسرائیلی، زنان اتیوپیایی فلاشه در اردوگاه‌های انتظار در آدیس‌آبابا برای ورود به اسرائیل، مجبور به تزریق ماده ضد بارداری دپوپرورا (Depo Provera) هستند که به دلیل تأثیرات منفی زیاد و ماندگاری تأثیر آن تا سه ماه، اکیداً به زنان اسرائیلی داده نمی‌شود. این امر، نوعی پاک‌سازی نژادی علیه فلش‌موراها محسوب می‌شود.

۳. نقض حقوق زنان: گرچه طبق اطلاعات اداره آمار اسرائیل، جمعیت زنان در اراضی اشغالی با ۳,۹۲۴,۷۰۰ نفر تقریباً با جمعیت مردان برابر و حتی از آنها بیشتر است ولی تبعیض‌های فاحشی میان آنها دیده می‌شود. نابرابری‌های جنسیتی در رژیم مدعی دموکراسی از جمله اختلاف در حقوق پرداختی به زنان و مردان و نیز مخالفت احزاب مذهبی اسرائیل همانند شاس و یهودیت هتوراه با مشارکت زنان در پارلمان، انتقادبرانگیز می‌باشد. به علاوه تجارت زنان در اسرائیل که همواره طی گزارش‌های شورای حقوق بشر از جمله گزارش ۱۹ ژوئن ۲۰۱۲ از آن انتقاد شده است و نیز تبعیض میان زنان عرب و یهودی در جامعه اسرائیل به‌ویژه در زمینه‌های کاری و بهداشتی محل انتقاد است. در این میان برخی از قوانین تبعیض‌آمیز اسرائیل علیه عرب‌ها به‌ویژه قانون ممانعت از انسجام خانوادگی (Family Reunion)، زنان فلسطینی را به شدت تحت تأثیر قرار داده است.

در بسیاری از موارد که زنان عرب قربانی قتل‌های خانوادگی و تحت عنوان «حفظ شرف خانوادگی» می‌شوند، پرونده‌های تحقیق در این موارد با بی‌توجهی مقامات اسرائیلی مواجه می‌شود. شایان ذکر است که طی سال ۲۰۱۲، پنج زن و از سال ۱۹۹۱ تاکنون ۱۵۰ زن در اسرائیل کشته شده‌اند و در اغلب موارد پرونده آنان به دلیل نقص ادله مختومه می‌شود.